

Hercegovine u složenim tokovima istorijskih i kulturnih kretanja u jugoistočnoj Evropi, od praistorijskih epoha do savremenog doba, stavljajući akcent na doprinos Zemaljskog muzeja u izučavanju tih kretanja.

2. Jugoslovenski naučni skup iz oblasti prirodnih nauka Minerali, stijene, izumrlji i živi svijet Bosne i Hercegovine. Istaknuti naučnici (95 autora) bavili su se problematikom koja se odnosi na geološko-paleontološka i mineraloško-petrografska istraživanja, kao i istraživanja živog svijeta, u prvom redu Bosne i Hercegovine s aspekta floristike i faunistike, te taksonomije, biogeografije i ekologije.

Nadamo se da će naučna i šira kulturna javnost sa interesovanjem prihvatiti i povoljno ocijeniti ove naše publikacije.

Primljeno: 17. 4. 1990.

SUMMARY

A hundred years of publishing in the Regional Museum of Bosnia and Herzegovina

Almaz Dautbegović

The Regional Museum of Bosnia and Herzegovina celebrated its centenary in 1988. A year after it was founded in 1898 the first number of an annual periodical was published, called the Herald of the Regional Museum of Bosnia and Herzegovina. The Herald is one of the few scholarly periodicals in Yugoslavia to have been continuously published until the present day. The Herald published themes on archaeology, ethnology and the natural sciences. Special editions and proceedings of conferences are published by the Museum. The centenary of the publishing activities was commemorated in the Interliber '90 book exhibition as part of the Exhibition of Publications of Yugoslav Museums and Galleries.

MAJ U MUZEJU

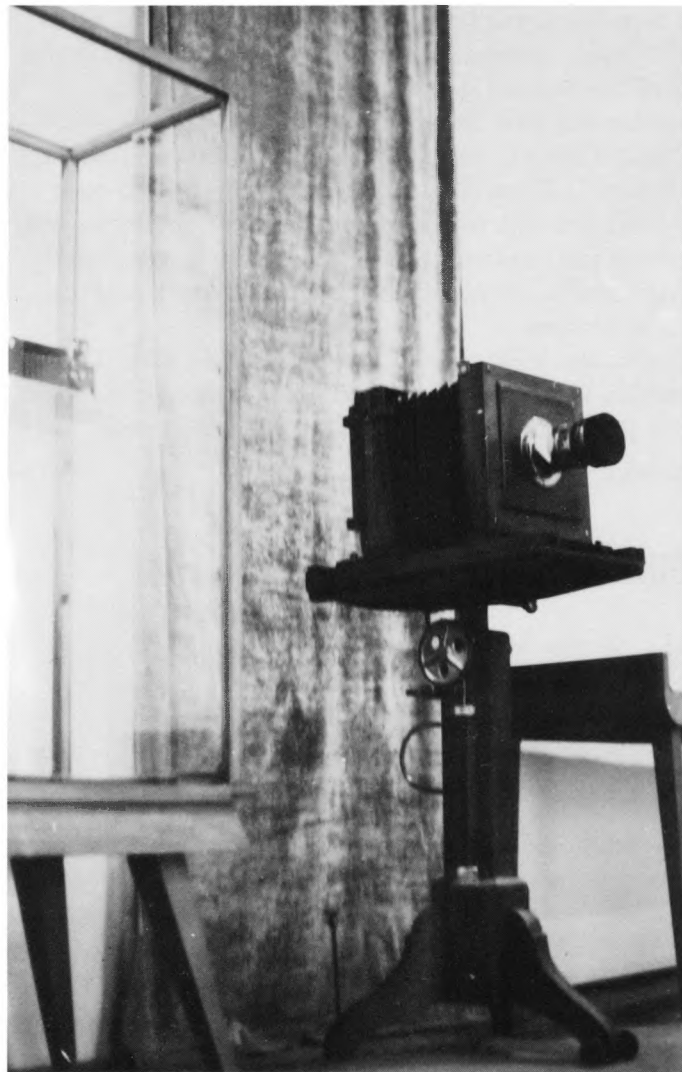
Dragana Jovanović-Večanski
Narodni muzej
Vršac

talni pokušaji radnika Narodnog muzeja u Vršcu da uspostave komunikaciju sa sredinom u kojoj se nalaze i svojim delovanjem stimulišu kreativniji i angažovaniji odnos prema kulturnom nasleđu, ove su godine urodili plodom.

Na inicijativu Muzejskog dokumentacionog centra iz Zagreba, stručno veće Muzeja odlučilo je da se mesec maj nazove Maj u muzeju i široko otvore vrata publici u zgradi Muzeja i Apoteci na stepenicama, gde su izložbene prostorije. Veliki ilustrovani pano u centru grada pozivao je građanstvo na izložbe da upozna bogato arheološko, etnološko, umetničko i istorijsko nasleđe svoga zavičaja.

Od 5. maja 1989. do 21. maja 1989. svakog dana pre i posle podne u zgradi Muzeja bila je otvorena izložba *Oružje od praistorije do danas* u organizaciji Istorijskog i Arheološkog odeljenja. Izložbu je postavio kustos istoričar Dragutin Petrović. Prikazan je razvoj oružja od njegovih prapočetak, kada se nije razlikovalo od oruđa za rad, preko bronzanog doba, kada se oružje jasno diferencira od oruđa i postaje gotovo isključivo sredstvo za borbu među

Detalj s izložbe starih fotoaparata u Narodnom muzeju Vršac

ljudima, do srednjeg veka, turskog perioda, XVIII–XX veka i oružja iz NOB-a. Prikazano je hladno i vatreno oružje, raznovrsni oblici bodeža i ručnog vatrene oružja, pušaka, pištolja, revolvera.

U isto vreme u zgradi Apoteka na stepenicama priredena je izložba *Čarolije veza* iz Etnološkog odeljenja. Postavku je radila etnolog Dragana Jovanović-Večanski. Prikazan je bogat izbor srpskog i rumunskog vezenog materijala sa područja južnog Banata od XIX veka do danas, uzimajući u obzir tehniku izrade. Mogli su se videti različiti delovi nošnje i kućnog tekstila, prema vrsti niti (svileni, vuneni, laneni, zlatni), prema boji, vrsti boda (vez krstićima, plosni, lančani), prema vrsti šare (reljefna, aplicirana), prema tehničkoj izradi (ručni ili mašinski).

U istoj zgradi posetilac je mogao da pregleda stalnu postavku *Iz istorije zdravstvene kulture* i Spomen-sobu »Sećanje na Paju Jovanovića«.

U okviru Yu Video Festa (19, 20. i 21. maja) i Međunarodnog dana muzeja, Narodna tehnika i Filatelističko društvo u saradnji sa Muzejem realizovali su izložbu starih fotoaparata i razglednica Vršca. Postavku je uradila kustos istoričar Anica Medaković u zgradi Apoteka na stepenicama. Izloženo je 15 starih foto-aparata iz privatnog vlasništva i 160 starih razglednica iz zbirke Muzeja i privatnih kolekcionara. Izložba je svečano otvorena 18. maja 1989. a prigodnu reč na otvaranju je izrekao književnik Dušan Belča. Istog dana prikazivane su video-kasete iz oblasti etnologije Verovanje u bilje i Keramika

iz zbirke Muzeja grada Novog Sada. Veliko iznenađenje priredili su nam učenici koji su sa pažnjom i interesovanjem gledali pomenute kasete, što znači da im takav vid komunikacije nije stran, a klasične postavke treba osavremenjivati novim tehničkim sredstvima koja se u svetu odavno koriste. U zgradi Muzeja je 25. maja otvorena jubilarna, 30. likovna manifestacija dece i omladine *Za nagradu slikara Paje Jovanovića*, koju je postavila kustos Umetničkog odeljenja Svetlana Mihajlović-Radivojević. Tema izložbe je bila kosovska bitka i učestvovala su deca od predškolskog do srednjoškolskog uzrasta. Izložbu je otvorio predsednik SO Vršac i podelio prigodne plakete i nagrade učenicima.

Za mesec dana, koliko je trajao Maj u muzeju, izložbe je videlo 3300 posetilaca, što nije zanemarljiva brojka za malu sredinu kakva je Vršac. Publici treba ponuditi dobre i interesantne programe i uspeh neće izostati.

Primljeno: 19. 10. 1989.

SUMMARY

May in the Museum

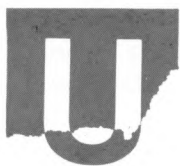
Dragana Jovanović-Večanski

The National Museum in Vršac organized a manifestation May in the Museum on the occasion of the International Museum Day. The exhibition lasted for three weeks. The doors of the Museum were open to all visitors, and a number of interesting exhibitions were organized such as *Arms from Prehistory to the Present*, *The Magic of Weaving*, from the ethnographical collection, art classes for children and students, video shows for schools. 3300 visitors took part in the manifestation.

MOTIVI STARE VARŠAVE U GRAFICI XX VEKA

Nikola Crnobrnja
Muzej grada Beograda

Izložba održana od 19. maja do 19. juna 1989. u Sali pod svodovima Konaka knjeginje Ljubice u Beogradu

okviru dugogodišnje i raznovrsne saradnje dva gradska muzeja, Istorijškog muzeja grada Varšave i Muzeja grada Beograda, ove, 1989. godine, Muzej iz Varšave gostovao je u Beogradu izložbom *Motivi stare Varšave u grafici XX veka*. Autor

izložbe i studijskog kataloga je Januš Plapis, kustos Muzeja grada Varšave. U prisustvu profesora dr. Januša Durka, direktora Istorijškog muzeja grada Varšave, i gostiju, kulturnih radnika iz Varšave i Beograda, izložbu je otvorio Mitar Mihić, sekretar SIZ-a kulture grada Beograda.

Varšavska grafička škola, koja po svojoj prepoznatljivosti i prisutnosti brojnih umetnika čini prodor u likovnom životu Poljske krajem prošlog i početkom ovog veka, imala je dva snažna podsticaja. Prodor grafičke kao likovne discipline prethodile su decenije dominacije drvorezačke tehnike, perfekuirane u Varšavi, u kojoj su izrađivane mnogobrojne ilustracije za

časopise i knjige. Na tle sa takvom tradicijom dopirali su uticaji iz krakovske likovne sredine, prevashodno iz kruga slikara koji pod uticajem impresionizma obraćaju posebnu pažnju na probleme svetlosti i boje. Grafika im, kao likovna disciplina, otvara široko polje istraživanja i eksperimentisanja. Pored litografije skloni su i tehnic bakropisa, pogodnoj za stvaranje efekata svetlosti i senki. Uticaj ovog kruga evidentan je prisutnošću i delom znamenitog krakovskog slikara Leona Vičulkovskog (1852–1936), koji je u nekoliko perioda svog života boravio u Varšavi. Impresioniran zdanjima stare Varšave, izdao je jednu grafičku mapu (Stara Varšava). Jedna litografija iz te mape: Krovovi starog grada, izložena ovom prilikom u Konaku knjeginje Ljubice, reprezentuje autorovo majstorstvo i sklonost ka potenciranju efekata svetlosti.

Pored dva rada L. Vičulkovskog, na izložbi je predstavljeno još 60 radova deset najuglednijih grafičara, inspirisanih motivima stare Varšave: Zofja Stankjevič (1862–1955), Bronjislav Kopčinjski (1882–1964), Feliks Jablčinjski (1865–1925), Vladislav Skočilas (1883–1934), Tadeuš Češlevski otac (1870–1956), Tadeuš Češlevski sin (1895–1944), Tadeuš Kulisjevič (1889–1988), Juzef Tom (1886–1962), Vaclav Vaskovski (1904–1975) i Ježi Miler (1921–1981).

Uza sav respekt likovnih vrednosti izloženih grafika, te zanatske perfekcije, bez koje ne može biti ni dobre grafike, gledalac je bio suočen i sa dokumentacionim vrednostima. Detalji zgrada, ulica i trgova stare Varšave beleženi u jednom dugom razdoblju koje je obeleženo i ratnim razaranjem, te obnovom i kasnije restauracijom, prilog su urbanoj i arhitektonskoj prošlosti prestonice Poljske. S toga bismo ovaj kratki osvrt upravo završili prigodnim rečima autora izložbe Januša Plapisa, kustosa Istorijškog muzeja grada Varšave: »Izložba predstavlja pregled nekih od karakterističnih i slikovitih elemenata građevina stare Varšave (kvartova Staroga i Novog grada). Oni su privlačili pažnju mnogih umetnika nekoliko generacija, dobijajući u njihovim delima različite interpretativne crte. Motivi arhitekture Stare Varšave dosegli su najveću popularnost preko grafičkog stvaralaštva.»

Primljeno: 4. 9. 1989.

SUMMARY

Views of old Warsaw in 20th century prints

Nikola Crnobrnja

In collaboration of the city museums of Warsaw and Belgrade, the Historical Museum of Warsaw organized an exhibition in Princess Ljubica's Residence, the exhibition rooms of the City Museum of Belgrade, in 1989. Exhibited were 20th century prints with views of old Warsaw. 62 prints by 11 most eminent Polish artists, inspired by views of old Warsaw were on show. These prints do not have only an aesthetic but also a documentary value.